

Verslag

Unesco Werelderfgoed Bestuurdersdag 2018

De Wederkerigheid van Werelderfgoed

7-11-2018
van Nellefabriek Rotterdam

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Werelderfgoed
in Nederland

Inhoud

Inleiding	2
Verslag Werelderfgoed Bestuurdersdag 2018	3
Welkom	3
In dialoog: Het belang van Werelderfgoed in Nederland	3
Tafelgesprek: Werelderfgoed behouden en benutten	5
Werelderfgoed en de omgevingswet.....	6
Appendix: Programma Werelderfgoed Bestuurdersdag	9

Het verslag is opgesteld door het projectteam van de Unesco Werelderfgoed Bestuurdersdag 2018. Het is met grote zorg en aandacht tot stand gekomen. Het geeft een impressie van de bijeenkomst. De citaten en voorbeelden dienen als ondersteuning te worden gezien van het verhaal. Aan de informatie in dit verslag kunnen dan ook geen rechten worden ontleend.

Inleiding

In 1992 heeft het Koninkrijk der Nederlanden het Werelderfgoedverdrag van Unesco ondertekend. Met deze ondertekening is afgesproken dat Nederland zich in zal zetten voor de identificatie, het bescherming, behoud, het toegankelijk maken en het overdragen aan komende generaties van erfgoed van waarde voor de wereld gesitueerd binnen haar landgrenzen. Dit geldt voor zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is. Inmiddels heeft Nederland negen door Unesco erkende werelderfgoedsites, uniek in de wereld, die samen het bijzondere verhaal vertellen van de ontwikkeling van Nederland op het gebied van waterbeheer, (land)ontwerp en onze samenleving. Curaçao heeft één werelderfgoedsite.

Een Werelderfgoedstatus brengt de nodige verantwoordelijkheden en verplichtingen met zich mee, tegelijkertijd biedt het ook kansen en nieuwe perspectieven. Enerzijds moeten werelderfgoedsites aan internationale standaarden voldoen, en moet het behoud en beheer geïntegreerd worden in nationale regelgeving en erfgoedbeleid. Zo moet een land elke zes jaar middels de Periodieke Rapportage aan het Unesco Werelderfgoedcomité doorgeven wat het heeft gedaan om het Werelderfgoedverdrag goed uit te voeren. In de rapportage staat hoe het ervoor staat met het onderhoud, en wat er gedaan wordt om de bijzondere universele waarde van een locatie te behouden. Anderzijds maakt het erfgoed door de Werelderfgoedstatus deel uit van een wereldwijd netwerk van erfgoedsites. Werelderfgoedsites krijgen handvatten aangereikt om het erfgoed te beschermen, maar ook in te zetten binnen een breder kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Capacity building

In het kader van kennisoverdracht en capaciteitsopbouw ten aanzien van het beheer van werelderfgoedsites organiseren de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Nederlandse Unesco Commissie bijeenkomsten en trainingen in Nederland en Vlaanderen. Het organiseren van een dag speciaal voor lokale en regionale bestuurders met verantwoordelijkheid voor (aspecten van) het beheer van het Werelderfgoed is een ander onderdeel van dit gezamenlijke "capacity-building" programma. Deze Werelderfgoed Bestuurdersdagen staat in het teken van kennisdeling en het uitwisselen van ervaringen. Het doel is het verder versterken van regionaal en lokaal politiek draagvlak en betrokkenheid bij het behoud en beheer van Werelderfgoed in Nederland en Vlaanderen. De vragen die hierbij gesteld worden zijn: Welke verantwoordelijkheden brengt Werelderfgoed met zich mee, wat zijn kansen die benut kunnen worden en wat kunnen maatschappelijke knelpunten zijn?

De wederkerigheid van Werelderfgoed

Op 7 november 2018 heeft in de van Nellefabriek in Rotterdam de eerste Unesco Werelderfgoed Bestuurdersdag voor Nederlandse bestuurders plaatsgevonden. Deze bijeenkomst, met als ondertitel *de Wederkerigheid van Werelderfgoed*, werd georganiseerd voor alle bestuurders betrokken bij het beheer van Werelderfgoed in Nederland. Voor deze bijeenkomst werden bestuurders uitgenodigd om ervaringen omtrent werelderfgoedbeheer te delen, kennis met elkaar te maken en informatie uit te wisselen. Hierbij werd speciale aandacht besteed aan de nieuwe Omgevingswet die in 2021 in werking zal treden, en nieuwe verplichtingen en kansen voor het beheer van erfgoed met zich meebrengt.

Naast de Nederlandse Unesco Commissie en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed warden Gemeente Rotterdam en de Stichting Werelderfgoed Nederland bij de organisatie betrokken. Aan de bijeenkomst deden ongeveer 40 deelnemers mee. Onder hen waren bestuurders van verschillende werelderfgoedsites in Nederland en Curaçao. Dit verslag geeft een indruk van de bijeenkomst en een samenvatting van de belangrijkste vraagstukken en uitkomsten.

Verslag Werelderfgoed Bestuurdersdag 2018

Welkom

De bijeenkomst werd geopend door Jordi Goetstouwers-Odena, sinds februari 2018 eigenaar van de Van Nellefabriek namens vastgoedbelegger Virgata. In zijn rol als gastheer van de bijeenkomst lichtte zijn plannen voor Werelderfgoed Van Nellefabriek voor de komende jaren toe. Het overkoepelende doel, zo stelde hij, is het achterstallig onderhoud aanpakken om de fabriek Werelderfgoed-waardig te maken.

Unesco Werelderfgoedsites dienen bewaard te blijven voor toekomstige generaties. Dit kan alleen door een visie te ontwikkelen gericht op de toekomst. Goetstouwers-Odena sprak zijn ambitie uit om van de Van Nellefabriek een levendige campus te maken door het terrein niet enkel te bewaren en beheren, maar te transformeren tot een plek waar geleefd en gewerkt wordt. De levendigheid die de fabriek ten tijde van de oprichting bracht in de toen nog lege polder, wil hij terugbrengen in een nieuwe 21ste -eeuwse context door voorzieningen die het leven in de regio kunnen verrijken.

Jordi Goetstouwers-Odena: "Het is maar zelden dat je een stukje kunsthistorie in bezit krijgt, en anders dan met een schilderij is dit gebouwde erfgoed niet alleen om naar te kijken, maar ook om de toekomst ervan vorm te geven."

In dialoog: Het belang van Werelderfgoed in Nederland

Kansen voor ontwikkeling

Na het welkomstwoord gingen minister Ingrid van Engelshoven en Burgemeester Ahmed Aboutaleb in gesprek over het belang van Werelderfgoed in Nederland. De balans tussen het behouden, beschermen en ontwikkelen van werelderfgoedsites stonden centraal.

De Werelderfgoed Bestuurdersdag 2018. Foto: Heeman Photography

Het behoud van erfgoed betekent niet automatisch een afscherming van maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen. Erfgoed moet een functie hebben die meebeweegt met de tijd en de ontwikkelingen in de samenleving. Hier liggen fantastische kansen, stelde Minister van Engelshoven. Ter illustratie noemde Burgemeester Aboutaleb de waarde van cultureel erfgoed voor de stad Rotterdam. De Van Nellefabriek was bijvoorbeeld een fabriek waarbij de sociale werkgever duidelijk aanwezig was: er was aandacht voor de arbeidsomstandigheden van zowel mannen als vrouwen. Centraal stond destijds de gedachte dat het verbeteren van sociale condities bijdraagt aan het verlichten van arbeid. Neem daarnaast de vooruitstrevendheid van het bouwwerk van de fabriek op zich. Volgens de burgemeester kan cultureel erfgoed symbool staan voor verschillende aspecten uit de Nederlandse cultuur en geschiedenis waar we trots op kunnen zijn.

Bestuurders kunnen op verschillende manieren bijdragen aan de positie van een werelderfgoedlocatie in de publieke opinie van de lokale gemeenschap maar ook in het draagvlak voor de locatie binnen eigen bestuurlijke omgeving. Hiervoor kunnen zij onder andere zorgen dat ze het lokale erfgoed kennen, en deze kennis uitdragen door de waarde ervan te verkondigen aan zowel medebestuurders als aan het algemene publiek.

Minister van Engelshoven (I) en Burgemeester Aboutaleb (midden) in het eerste panelgesprek. Foto: Heeman Photography

Ook kan de werelderfgoedstatus van een locatie worden ingezet bij gebiedsontwikkeling. Burgemeester Aboutaleb lichtte toe dat dit in de Van Nellefabriek wordt gedaan door het omliggende gebied, de Spaanse Polder, samen met de fabriek te ontwikkelen. Zo wordt er aandacht besteed aan het gebouw en haar nieuwe functies als evenementencentrum en kantorenlocatie, maar ook aan de manier waarop deze functies zich verhouden tot de omliggende infrastructuur, om zo te zorgen dat de herbestemming van de fabriek hand in hand kan gaan met de ontwikkeling van het gebied.

Niet vrijblijvend

Minister van Engelshoven onderstreepte dat het beheren van werelderfgoed geen vrijblijvende opgave is. Om te zorgen dat men betrokken blijft bij een werelderfgoedlocatie en haar verhaal, is het belangrijk om het publiek zo'n locatie te laten ervaren. Publieksevenementen, zoals de zeer succesvolle editie van het Werelderfgoedweekend in 2017 waarbij de Van Nellefabriek haar programma speciaal had gericht op kinderen, is hier een goed voorbeeld van. Dit soort evenementen zijn namelijk ook een investering in de toekomst: door nu betrokkenheid en interesse te kweken bij jonge generaties bereik je draagvlak voor de toekomst.

Minister van Engelshoven: "Juist in een dichtbevolkt land als Nederland kunnen we niet een hek om ons erfgoed heen zetten en het zo met rust laten: het moet meebewegen met nieuwe ontwikkelingen en een functie hebben die voor onze tijd relevant is. Het is een dubbele opgave om te behouden en te ontwikkelen."

Tafelgesprek: Werelderfgoed behouden en benutten

Aan het tweede gesprek van de middag namen de minister, de bestuurders van de gemeenten de Beemster en Woerden, alsmede een bestuurslid van de Stichting Werelderfgoed Nederland deel. Zij spraken over de verschillende verhalen die het Nederlandse Werelderfgoed te vertellen heeft, en welke verschillende mogelijkheden en uitdagingen bij het beheer en de ontwikkeling komen kijken. Aanwezig waren aangemoedigd bij te dragen aan de discussie

Van bekend naar beroemd

Uit het tafelgesprek werd het belang van het uitdragen van het belang en de betekenis van werelderfgoed naar voren. De bijzondere verhalen van de verschillende Werelderfgoederen in Nederland moeten verteld worden om te zorgen voor bekendheid en draagvlak, niet alleen op internationale schaal, maar vooral ook op nationale en lokale schaal. Op dit moment is de bekendheid die verschillende werelderfgoedsites in Nederland genieten is erg wisselend.

Als voorbeeld van de nationale promotie van Werelderfgoed in Nederland wees Cees van der Vlist op de een campagne die Stichting Werelderfgoed Nederland heeft gemaakt om aandacht te vragen voor het Nederlands werelderfgoed. Deze filmpjes, getiteld *Wereldberoemd, Binnenkort ook in Nederland*, vertellen ieder in het kort het verhaal van een werelderfgoedsite door de ogen van buitenlandse toeristen. De boodschap: nu nog deze roem in Nederland.

"Bewustwording is belangrijk om erfgoed bij de mensen zelf te laten leven. Samen moeten we de verantwoordelijkheid voelen om de verhalen door te vertellen."

Bijzondere verhalen

Van sommige werelderfgoedlocaties is het erfgoedverhaal beter bekend bij het algemene publiek dan van andere. Bestuurders kunnen hier op verschillende manieren inspelen. Burgemeester Joyce van Beek van gemeente Beemster gaf als voorbeeld dat terwijl de meeste mensen de Beemster vooral kennen van de kaasproductie, minder mensen zich bewust zijn van de originele functie als droogmakerij, en van de betekenis die de regio voor de stad Amsterdam had. Van Beek stelde dat de bouw van een ambachtelijke kaasmakerij meer bezoekers naar dit gebied trekken en zodoende het verhaal van de Beemster in bredere context vertellen. Erfgoed verbindt zo verschillende verhalen met elkaar.

Spanningsvelden

Uit het tafelgesprek bleek dat meerdere werelderfgoedsites op zoek zijn naar manieren om ook de lokale bevolking aan zich te binden. Zo ook in Willemstad op Curaçao. Het Werelderfgoed Willemstad vertelt het verhaal van de Europese en in het bijzonder Nederlandse expansie in de Cariben. Met de komst van veel nieuwe inwoners uit Colombia en de Dominicaanse Republiek waar die verbondenheid met dit deel van de geschiedenis van het Koninkrijk der Nederlanden minder is, rijst de vraag: hoe zorg je dat ook zij zich verbonden voelen en tegelijkertijd ook de verantwoordelijkheid blijven voelen voor het kostbare onderhoud? Op dit moment wordt er ingezet op draagvlak en betrokkenheid door de gebouwen in Pietermaai een functie te geven.

Minister van Curaçao te Den Haag, Anthony Begina. Foto: Heeman Photography

Toerisme en gebiedsontwikkeling zijn andere uitdagingen waar veel werelderfgoedsites in Nederland mee te maken hebben. Samenwerkingsverbanden tussen verschillende nabijgelegen werelderfgoedsites, zoals de Gouden Driehoek van de Stelling van Amsterdam, de Grachtengordel en de Beemster, kunnen hier richting aan geven.

“Door samenwerking op te zoeken tussen verschillende erfgoedlocaties kun je verbindingen maken tussen stad en platteland, en je erfgoedverhaal breed uitdragen .”

Ook kunnen samenwerkingen goede mogelijkheden bieden om gezamenlijk het verhaal van werelderfgoed te vertellen. Zo gaf Woerdense wethouder Tymon de Weger aan regelmatig samenwerking te zoeken met Amsterdam en met andere vestingsteden om samen het verhaal van de Oude Hollandse Waterlinie te vertellen, en met steden als Utrecht voor de Romeinse Limes.

Het tweede tafelgesprek. Foto: Heeman Photography

Trots

Bestuurders die te maken hebben met de beschermde werelderfgoedstatus hebben als belangrijke taak om de verhalen van dit erfgoed uit te dragen en ook intern te agenderen. Bestuurders spelen een belangrijke rol bij het levend houden van de discussie over de relatie tussen het erfgoed en de samenleving, bijv. bij toerisme, gebiedsontwikkeling en erfgoedbehoud. De afsluitende boodschap van het tafelgesprek was dan ook: wees trots op je erfgoed, creëer lokaal en politiek draagvlak en wees je bewust van de verschillende belangen die er spelen rondom het werelderfgoed.

Werelderfgoed en de omgevingswet

De Werelderfgoed Bestuurdersdag werd afgesloten met een presentatie door Jan Roest, programmamanager omgevingswet bij de Provincie Zuid-Holland. Hierbij kwamen de aanleiding en de doelen van de Omgevingswet aan bod, alsmede de betekenis voor erfgoedbeleid in Nederland. De presentatie van Jan Roest (zie bijlage mail) kan bij deze samenvatting ter ondersteuning dienen.

Eenvoudiger besluitvorming

De Omgevingswet heeft twee maatschappelijke doelen. Ten eerste: een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit bereiken en in stand houden. Ten tweede: de fysieke leefomgeving doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen. Om deze maatschappelijke doelen te halen zijn er vier verbeterdoelen geformuleerd ten opzichte van de huidige situatie:

- De fysieke leefomgeving samenhangend benaderen
- De bestuurlijke afwegingsruimte voor de fysieke leefomgeving vergroten
- De inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht vergroten
- De besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving versnellen en verbeteren

De Omgevingswet is in gang gezet met als overkoepelend doel het *beter benutten en beschermen* van de leefomgeving door besluitvorming eenvoudiger te maken. In dit nieuwe systeem moet erfgoed samenhangend benaderd worden: het beheer en de ontwikkeling van een erfgoedlocatie gaat niet alleen over de fysieke omgeving *an sich* maar ook om de activiteiten die erin en omheen worden gepland. Bestemming en activiteit moeten meer in eenheid gebracht worden.

In het kort wordt de regelgeving als volgt getransformeerd:

- Van 26 wetten naar 1 wet
- Van 5000 naar 350 wetsartikelen
- Van 240 naar 14 regelingen
- Van centraal naar lokaal bepaald

Gemeente centraal

Een belangrijk principe van de nieuwe Omgevingswet is dat de gemeente centraal staat. De uitvoering van de Omgevingswet ligt voor het grootste deel bij de gemeente, tenzij dit door de provincie doelmatiger en doeltreffender kan worden gedaan of anders in de wet is vastgelegd. De nieuwe Omgevingswet komt ook met vier nieuwe Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB). Deze zijn erg belangrijk, en kunnen gezien worden als het hart van het nieuwe stelsel.

Presentatie Jan Roest. Foto: Heeman Photography

Instrumenten

Als bestuurder beschik je over verschillende instrumenten binnen de context van de nieuwe Omgevingswet waarmee invloed kan worden uitgeoefend. Als bestuurders moet er worden nagedacht over welk van deze instrumenten wordt ingezet op welk moment, afhankelijk van de gewenste interventie. Deze instrumenten zijn als volgt:

- Omgevingsvisie
- Programma's
- Algemene regels
 - AMvB's (Rijk)

- Omgevingsverordening (Prov)
- Omgevingsplan (Gemeente)
- Projectbesluit
- Omgevingsvergunning

Nieuw

De Omgevingswet voorziet van een brede definitie van cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving. Hierbij gaat het om gebouwde en aangelegde monumenten, archeologische monumenten, stads- en dorpsgezichten én cultuurlandschappen. Werelderfgoed wordt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet voor het eerst expliciet wettelijk verankerd. Hierbij ligt het gevaar op de loer dat men denkt: het staat in de wet, dus het komt wel goed. Het blijft belangrijk voor bestuurders om actief beleid te sturen betreft werelderfgoed.

Kleine werelderfgoedsites genieten in principe een lokale monumentenstatus. Grotere gebieden worden beschermd op regionaal niveau. De nieuwe Omgevingswet zal met name van invloed zijn op het beheer van de bufferzones. Een goed beheer van Werelderfgoed moet worden ingebed in een goed managementplan. Een actueel managementplan bevat ook de "agenda" voor het erfgoed en kan de input zijn voor gesprekken met betrokken overheden, Een dergelijke "agenda" zou op 2 a4tjes moeten passen. Daarnaast zijn alle overheden (behalve waterschappen) verplicht om een Omgevingsvisie op te stellen. Ook moeten alle overheden een set van algemene regels hebben. Voor de gemeente is dat het Omgevingsplan, voor provincies en waterschappen is dat een verordening. . De omgevingsvisie geeft weer wat de gemeenteraad of provinciale staten na wil streven en wil bereiken voor hun grondgebied en dus ook met en voor het (wereld) erfgoed.

Tot slot zal de nieuwe Omgevingswet vergezeld worden door een Digitaal Systeem Omgevingswet die is ontworpen om de snelheid en eenduidigheid rondom omgevingswet-procedures te vergroten.

1. Van plan naar publicatie

bijv. Omgevingsvisie en -verordening voor oriënteren van initiatiefnemer op regelgeving (wat mag en wat niet)

2. Van idee naar afhandeling

o.a. vergunning proces, bijvoorbeeld het aanvragen van een vergunning of doen van een melding.

3. Van vraag naar informatie

Oriënteren door o.a. initiatiefnemers, wat is de feitelijke situatie voor bijvoorbeeld, verkeer, milieu, flora en faunagegevens, risicokaart etc.

Balans

Voor bestuurders van overheidsorganisaties biedt de nieuwe Omgevingswet diverse uitdagingen. Een omgevingsvisie is alleen zelfbindend. Hoe organiseer je in zo'n geval "echt" draagvlak? Hoe krijgt de ambitie van een omgevingsvisie een vervolg buiten, en hoe komt ambitie van "buiten" in de visie terecht? Het is aan de bestuurders die te maken hebben met werelderfgoed de taak om een goede plek ervoor in visies en plannen te formuleren, en om de balans tussen het beschermen en benutten van erfgoed zo optimaal mogelijk vorm te geven.

Na de presentatie van de heer Roest was er mogelijkheid tot het stellen van vragen. Afsluitend vond een receptie plaats en konden alle aanwezigen napraten.

Appendix: Programma Werelderfgoed Bestuurdersdag

Unesco Werelderfgoed Bestuurdersdag

De Wederkerigheid van Werelderfgoed

Woensdag 7 november 2018, Van Nellefabriek, Van Nelleweg 1, 3044 BC Rotterdam. Dagvoorzitter: *Andrée van Es*

Programma:

13:00 – 14:00 Inlooplunch met registratie en ontvangst

14:00 – 14:10

Openingswoord en inleiding

Andrée van Es, voorzitter van de Nederlandse Unesco Commissie

Welkomstwoord door de eigenaar van de Van Nellefabriek

Jordi Goetstouwers-Odena

14.10 – 14.20

In dialoog: Werelderfgoed in Nederland

Gesprek tussen burgemeester Ahmed Aboutaleb en minister Ingrid van Engelshoven, onder leiding van Andrée van Es

14.20 – 15.00

Tafelgesprek: Het behouden en benutten van Werelderfgoed Met o.a. Minister van Engelshoven, Burgemeester Aboutaleb en Boris van der Ham, voorzitter van Stichting Werelderfgoed Nederland

15.00 – 16.00

Presentatie en discussie: Wat kan de betekenis zijn van de omgevingswet voor het Nederlandse Werelderfgoed? Jan Roest, programmamanager Omgevingswet bij de Provincie Zuid-Holland.

16:00 – 17:00

Netwerkreceptie

Zie volgende pagina voor sprekers

Sprekers:

Andrée van Es (dagvoorzitter)

Andrée van Es is sinds 2014 de voorzitter van de Nederlandse Unesco Commissie. Voorheen was zij onder andere wethouder te Amsterdam, Directeur-Generaal Bestuur en Koninkrijksrelaties bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Tweede Kamerlid. Ze adviseerde onder meer over de toekomst van het leraarschap, was lid van de Adviesraad Internationale Vraagstukken en van de Raad van Toezicht van het Van Goghmuseum.

Ingrid van Engelshoven

Ingrid van Engelshoven is sinds 26 oktober 2017 minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in het kabinet-Rutte III. In 2007-2013 was voorzitter van D66 en in 2010-2017 wethouder van onder meer onderwijs in Den Haag. Mevrouw Van Engelshoven was directeur van de Stichting Verantwoord Alcoholgebruik (STIVA) en partner bij adviesbureau Dröge & Van Drimmelen. Eerder werkte ze als hoofd Strategie bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Ahmed Aboutaleb

Ahmed Aboutaleb is sinds 5 januari 2009 burgmeester van Rotterdam. Hij was van 22 februari 2007 tot 12 december 2008 staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het kabinet-Balkenende IV. De heer Aboutaleb was eerder onder meer journalist, hoofd voorlichting van de SER, directeur van de sector Maatschappelijke, Economische en Culturele Ontwikkeling, Bestuursdienst van de gemeente Amsterdam. Van februari 2004 tot februari 2007 was hij voor de PvdA wethouder van Amsterdam.

Boris van der Ham

Boris van der Ham is sinds 2015 voorzitter van de Stichting (UNESCO) Werelderfgoed Nederland. Daarnaast vervult hij vele andere bestuursfuncties in zowel het bedrijfsleven, de zorg als de cultuursector. Ook is hij voorzitter van het Humanistisch Verbond. Tussen 2002 en 2012 was hij volksvertegenwoordiger in de Tweede Kamer. Oorspronkelijk opgeleid aan de Toneelacademie Maastricht, beklom hij de afgelopen jaren twee keer opnieuw de planken. In 2016/17 in Ciske de Rat, en afgelopen voorjaar in de Nederlandse vertaling van de Broadwayhit 'Beneathas Place'. Over de overeenkomst tussen theater en leiderschap schreef hij in 2014 het boek 'De Koning Kun Je Niet Spelen'. Dit jaar kwam zijn nieuwste boek uit: 'Nieuwe Vrijdenkers' waarin 12 interviews staan met voormalige moslims.

Jan Roest

Jan Roest is planoloog van opleiding en werkzaam als programmamanager Omgevingswet bij de Provincie Zuid-Holland. Hij heeft als interim-manager binnen Zuid-Holland ook ruime ervaring met andere sectoren zoals ruimte, water, groen, milieu, openbaar vervoer en infrastructuur. Binnen de huidige opdracht komt veel van zijn ervaring met de inrichting van de fysieke leefomgeving en fascinatie voor de ontwikkelingsgeschiedenis van Nederland samen.